

KERSTMIS 2015

Kerstmis is niet alleen een festijn van eten, drinken, kadootjes, lampjes, belletjes, liedjes zingen en oblikaat gezellig doen met familie en vrienden.

Van oudsher wordt het begrip “vrede op aarde” aan Kerstmis gekoppeld; en dát heb ik nooit goed begrepen. Vrede ? Hoezo vrede? Het kind dat geboren werd was al meteen aanleiding tot een gruwelijke kindermoord in Bethlehem. En de man die uit dat kind groeide was een teken van tegenspraak: weinig aanhang, veel tegenwerking, ergernis, omslaand in haat, en een smadelijke, gewelddadige dood.

De volgelingen van die man hebben door alle eeuwen heen herhaaldelijk weinig echt vredelievends getoond: onenigheid onderling, scheuring, onverdraagzaamheid jegens andersdenkenden, kruistochten, inquisitie, slavernij, geweld op velerlei gebied in naam van het geloof.

Nee, vrede en mensen, dat gaat meestal niet zo goed samen: mensen lezen graag oorlogsboeken, spelen agressieve games of genieten van films, waarin ruzie, geweld, haat, moord en doodslag de boventoon voeren.

Nee, laten we het maar niet over vrede hebben met Kerstmis. Dus, iets heel anders graag:

In een appartementsgebouw in Parijs overleed in 1975 de Engelsman Percival Bartlebooth, na een uiterst merkwaardig en excentriek leven, een leven zó ongewoon dat het voor mijn gevoel de moeite waard is het hier in sterk verkorte vorm weer te geven.

Percival Bartlebooth werd geboren in 1900 uit rijke ouders, en door omstandigheden, o.a. een erfenis, was hij al als jongeman onnoemelijk vermogend; werken voor de kost hoefde hij dus beslist niet, wilde hij ook niet. Wat hij dan wel wilde in zijn leven, daarover had hij lange tijd geen vastomlijnde gedachten. Maar rond zijn twintigste wist hij in elk geval dat hij met zijn fortuin niet wilde doen wat hij zou kunnen doen: geld, macht, kunst of vrouwen interesseerden Bartlebooth niet, wetenschap evenmin, zelfs gokken niet. In de loop van de maanden en jaren die volgden ontwikkelde zich bij hem

een idee, dat werd uitgewerkt tot een plan conform strikte principes: hij zou in zijn leven iets doen, dat niet spectaculair was, niet heldhaftig, wel moeilijk uitvoerbaar, dat heel veel vasthoudendheid en doorzettingsvermogen vereiste, dat zijn leven tot in de kleinste details zou bepalen en, heel belangrijk, dat perfect cirkelvormig was en dientengevolge een grote esthetische waarde zou bezitten.

Bartlebooth - toehoorders - voerde zijn plan volledig uit.

Zó verliep zijn leven:

Gedurende 10 jaar, van 1925 tot 1935, maakte Bartlebooth zich met hulp van een schilder als leraar de kunst van het aquarelleren eigen. Gedurende 20 jaar, van 1935 tot 1955, reisde Bartlebooth de wereld rond, volgens een uiterst strak schema, 5 jaar Europa, 5 jaar Amerika, 5 jaar Azië, 5 jaar Afrika en Oceanië. Steeds bezocht hij zeehavens, verbleef daar gemiddeld steeds twee weken en schilderde er een aquarel, steeds voorstellende een zeegezicht. Het aquarel was steeds van het zelfde formaat, 65 X 50 cm. In 20 jaar tijd maakte hij aldus 500 zeegezichten. Telkens als er een aquarel voltooid was werd het opgestuurd naar een gespecialiseerde vakman in Parijs; die plakte het op een dun houten bord, maakte er met een figuurzaag een puzzel van exact 750 stukjes van en borg het goed op, voorzien van plaats en datum van ontstaan.

Gedurende 20 jaar, van 1955 tot 1975, reconstrueerde Bartlebooth, naar Frankrijk teruggekeerd, in de juiste volgorde van ontstaan de aldus bewerkte puzzels, alweer met een gemiddelde van één puzzel per twee weken. Als een puzzel in elkaar was gevoegd werd het zeegezicht geretextureerd, zodat het van zijn houten ondergrond kon worden losgeweekt en overgebracht naar de plaats waar het 20 jaar geleden was geschilderd. Aldaar werd het ondergedompeld in een reinigende oplossing waaruit slechts een ongerept en maagdelijk blad Whatman papier te voorschijn kwam.

Percival Bartlebooth overleed terwijl hij bezig was de laatste puzzel te voltooien.

Van deze grote operatie, die de bedenker ervan 50 jaar lang volledig in beslag had genomen en die een respectabel aantal mensen in Parijs en over de hele wereld een zeer goede baan had verschaft, bleef aldus uiteindelijk geen enkel spoor over, slechts 500 bladen papier.

Méér dan met VREDE zou ik Kerstmis liever associëren met NIEUW: een nieuw begin, een kind, een nieuw mens, nog geheel onbezoedeld, nog geen fout gemaakt, nog niets verpest, nog alle mogelijkheden en kansen om te komen tot een WAARDEVOL, GESLAAGD MENSENLEVEN.

Een waardevol, geslaagd leven ! ??

Het leven van de man van Nazareth, wiens geboorte wij gedenken, was eerder dwaas: een zwervend bestaan, een leer die spotte met de realiteit van toen en nu, slechts een paar volgers, een einde als een staatsgevaarlijke crimineel.

Het leven van de man uit Parijs, Bartlebooth, kun je niet anders dan bizar noemen: gevuld met in feite zinloze bezigheden en dat wát er uit zijn handen kwam werd ook nog door hemzelf weer tenietgedaan; geen spoor liet hij na.

Wat is dat eigenlijk, een waardevol, geslaagd leven ?

Is het leven waardevol en/of geslaagd als je CEO bent geworden van een grote multinational? Of directeur van Artsen zonder Grenzen? Naamgever van kabinet Rutte II? Of een hoge plek hebt bereikt in de Quote 500?

Als je een bloeiende tandartsen praktijk hebt opgebouwd, of een groot accountantskantoor, als je veel wetenschappelijke artikelen op je naam hebt staan, is je leven dan geslaagd ?

Ben je geslaagd en waardevol in het leven als je een beroemd opera-diva bent geworden, of een spraakmakende paaldanseres, een meesterpianist, een Oscar-winnende filmactrice, of een sportheld met Olympisch goud?

Kun je spreken van een geslaagd leven als je het gebracht hebt tot Bisschop van Roermond, of tot Burgemeester van Gennep, tot dirigent van het Genneps Vocaal Ensemble, of tot voorzitter van Sociëteit Jansberg ?

Seneca, schrijver – filosoof in Rome bijna 2000 jaar geleden, nagenoeg in de tijd van Jezus van Nazareth, betoogt in zijn traktaat “De vita beata “ (“over het gelukkige leven “) het volgende: “Het geheim van een waardevol en geslaagd leven schuilt niet in bezit, niet in macht, niet in aanzien, toegezwaaide lof, onbeperkt genieten, extravagante avonturen. “Waar in dan wel?

Seneca: “er is maar één hoogste goed: virtus, deugd, morele integriteit.“
Wat is dat? Dat is: altruïsme, begrip, empathie, bescheidenheid, sociaal gevoel, mededogen.

20 eeuwen later vinden nogal wat mensen mét Seneca dat je leven écht waarde heeft, geslaagd is, als je, in positieve zin, iets kunt betekenen voor een ander, in je huis, straat, dorp of stad, je land, de wereld; als je medemensen om je heen hoop kunt geven, kunt helpen bij ellende en verdriet, als je anderen in staat stelt iets te maken van hun leven overeenkomstig hun verlangens, dromen en capaciteiten, als je iedereen echt een eerbare plek gunt onder de hemel zonder klaar te staan met een oordeel over ras, herkomst, afkomst, sekse, geaardheid, overtuiging.

Héé, wacht eens even, als je het ZO bekijkt was het dwaze, onthechte leven van de man uit Nazareth ten volle geslaagd. En dan was óók het bizarre, excentrieke, maar puur altruïstische leven van Percival Bartlebooth uit Parijs méér dan geslaagd.

Als je er ZO naar kijkt lijken er opeens mogelijkheden te komen en kansen op een waardevol, geslaagd leven voor ieder nieuw menskind, hoe en waar het ook geboren wordt, in een paleis of in een vluchtelingentent, in een 15-kamer villa of in een krot, in Azië of Amerika, Afrika of Australië, in Nicaragua of in Nederland, Burundi of België, in Cochabamba of Cincinnati, Timboektoe of Travemünde, in Djakarta of Drietabbetje, Sebastopol of Salamanca, in Aleppo of Averbodegem, in Manilla of in Milsbeek.

ÓÓK VOOR ONS ALLEN HIER AANWEZIG ZIJN ER ZÓ BEZIEN, ALS WAREN WE PASGEBOREN, NOG ALTIJD MOGELIJKHEDEN, NOG ALTIJD KANSEN OM TE WERKEN AAN, TE STREVEN NAAR, VOORT TE GAAN OP DE WEG NAAR EEN GESLAAGD LEVEN IN DE TRANT VAN SENECA, JEZUS EN BARTLEBOOTH. JA ZEKER, MOGELIJKHEDEN EN KANSEN TE OVER !!

NOU DAN, WÁT LET ONS OM ZONDER UITSTEL, DEZE WEEK NOG, AAN DE SLAG TE GAAN, DIE MOGELIJKHEDEN EN KANSEN TE GAAN BENUTTEN ?

EN .. OOOOH ..... HOE VERRASSEND IS DIT:
DÁN KOMT ER TÓCH NOG WAT VREDE MET KERSTMIS !

Ik heb gezegd.